

Täysistunto

Tiistai 20.3.2018 klo 14.00—17.51

3. Hallituksen esitys laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamiseksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 145/2017 vp

Lakialoite LA 59/2016 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 3/2018 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu

14.28 **Katja Taimela sd:** Arvoisa herra puhemies! Hyvät kollegat! Laki liikenteen palveluista kakkonen on nyt toisessa käsittelyssä, ja niinpä luen nyt siihen sisältyvän vastalauseen, jossa ovat mukana me sosiaalidemokraatit, perussuomalaiset, vasemmistoliitto ja vihreät. Vastalause pitää sisällään hylyn ja lausumaehdotuksen.

Lain tavoite tietorajapintojen avaamisesta on kaiken kaikkiaan kannatettava. Tiedon laajempi hyväksikäyttö toimivamman liikennejärjestelmän luomiseksi on oltava yhteinen tavoitteemme. Olemme kuitenkin huolissamme lakiesityksen tasapuolisuudesta. Esityksen perusteella samassa toimintaympäristössä on eri toimijoilla erilaiset säännöt ja velvoitteet. Esityksessä ei myöskään riittävällä tarkkuudella määritellä rajapintojen avausta, koordinointi- ja vastuukysymykset jäävät myös auki. Samoin mittavaa lisätyötä ja selvennystä vaatii puolesta-asiointi sekä matkustajan suoja matkaketjussa. Tässä vastuukysymykset kokonaisuudesta vaativat huomattavaa tarkennusta.

Tähän samaan keskeneräisyyteen määrittelyissä on reagoinut myös eduskunnan perustuslakivaliokunta yksimielisessä lausunnossaan, jossa valiokunta nostaa poikkeuksellisesti pelkästään sääntelyn selkeydestä esiin useita ongelmia.

Hallituksen esitys on perustuslakivaliokunnan mielestä hyvin vaikeaselkoinen eikä tämän vuoksi edusta sen tavoitteeksi asetettua sujuvaa sääntelyä. Tämä seikka vaarantaa olennaisesti lainsäädännön selkeyttä.

Perustuslakivaliokunnan mukaan sääntelytekniikka voi johtaa siihen, että jopa asiantuntijoiden on vaikea hahmottaa sääntelyä. Tavalliselle kansalaiselle sääntelyn ymmärtäminen ja hahmottaminen saattaa valiokunnan mielestä olla miltei mahdotonta. Perustuslakivaliokunta piti lausunnossaan tällaista sääntelytekniikkaa sekaannuksia aiheuttavana ja vaivalloisena.

Perustuslakivaliokunnan mukaan kieliasultaan hallituksen esityksen sisältämät lakiehdotukset ovat paikoin tavalliselle kansalaiselle lähes käsittämättömät. Kun kyse on yleis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2018 vp

laista, jota sovelletaan liikenteen palveluihin, tulisi lain olla sekä muodoltaan että sisällöltään tietysti ymmärrettävää.

Lopuksi perustuslakivaliokunnan mielestä näin mittavan säännösteknisen muutoksen tekeminen valiokuntakäsittelyssä sisältää riskejä ja tämänkaltainen muutos kuuluu muutoinkin tehtäväksi osana perusvalmistelua ministeriössä.

Vastalauseen allekirjoittajina yhdymme perustuslakivaliokunnan arvioon lakiehdotuksen epätarkkuudesta ja keskeneräisestä valmistelusta. Esityksen puutteita ei voitu korjata valiokunnassa ongelmien laajuuden vuoksi. Siksi esitän, että eduskunta hylkää hallituksen esitykseen sisältyvät 1.—59. lakiehdotuksen ja että eduskunta hyväksyy yhden lausuman, joka kuuluu seuraavasti: ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto valmistelee lakiehdotuksen uudelleen perustuslakivaliokunnan antaman lausunnon perusteella.”

14.32 Mikko Alatalo kesk: Arvoisa puhemies! Todellakin eduskunta hyväksyi hankkeen lakivaiheen ensimmäisen osan ja nimitti lain liikenteen palveluista annetuksi laiksi, ja nyt on siis kyseessä tämä kakkososa, jossa täydennetään liikenteen palveluista annettua lakia ja mahdollistetaan asiakaslähtöinen liikenteen kehittäminen palveluna. Esityksellä muutettaisiin nykytilaa, jossa liikenteen markkinasääntely on jakautunut useaan eri säädökseen. Kokoamalla sääntely yhteen lakiin voitaisiin liikenteen palvelumarkkinoita helpommin tarkastella yhtenä kokonaisuutena. Totta kai liikenteen sääntelyhän perustuu hyvin paljon kansainvälisiin sääntelyihin ja järjestelyihin, mutta siihenkin on pyritty mahdollisuuksien mukaan tekemään suomalaista jälkeä.

Hallituksella on yhtenä strategisena alueena digitalisaatio. Se näkyy konkreettisesti tässä lakipaketissa, kun ollaan luomassa uusia liikenneketjuja ja helpottamassa asiakkaiden palveluiden saantia. Olennaista on, että hyödyt tulevat näkyviin koko maassa ja varsinkin siellä, missä tällä hetkellä julkinen liikenne ei toimi tai sitä ei ole ollenkaan — enkä nyt siis tarkoita Länsimetroa.

Paketissa on käsitelty tulevaisuuteen katsoen tieliikennettä, rautateitä, koulutusta, ammattipätevyyttä. Paljon on valiokunnassa kuultu asiantuntijoita ja eturyhmiä yksityiskohdista esimerkiksi liittyen esteettömyyteen ja viranomaiskäytäntöihin.

Perustuslailliset näkökohdat huomioidaan, ja valiokunta on antanut kunnon ohjeistuksen, mitä pitää tehdä. Oppositiotakin on kuultu. Mutta laki on rakenteeltaan varmasti poikkeuksellinen ja sen sisältö on tietysti aika kriittinen. Niin kuin on sanottu PeVin lausunnossa, lakien selkeyden puute on tässä kyllä yksi aika hankala asia. Tähän kakkososaan varmasti joudutaan jossain vaiheessa puuttumaan ja korjaamaan sitä ja myös tätä tasapuolisuusasiaa tuomaan esille. Tämä ei ole varmasti ensimmäinen laki, jota eduskunta joutuu korjaamaan.

Liikenne tulee sähköistymään. Digitalisaatio on osa liikennettä, ja liikennepalvelut tulevat olemaan kaikkien ulottuvilla. Takaiskujakin tullaan näkemään ja kokemaan. Tänä aamuna esimerkiksi uutisoitiin USA:sta, että kuljetuspalveluyhtiö Uberin itseohjautuva auto törmäsi jalankulkijaan ja nainen kuoli näihin vammoihin. Syyllisiä etsitään varmasti sekä tästä robottiautosta että Uberista. Nähtäväksi jää, miten asia käsitellään ja kuka korvaa kellekin.

Liikkumisen tarpeet muuttuvat, ja siksi myöskin lainsäädännön on muututtava. Sen vuoksi on mahdollistettava uutta liiketoimintaa ja palveluiden järjestäjiä asiakkaan liikkumistarpeet keskiössä. Jos ajatellaan esimerkiksi kolmosraidetta Tampere—Helsinki-väli-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2018 vp

lä, niin miksipä se ei voisi olla pilottihanke: se on oma yhtiönsä, ja siellä olisi myös kilpailutus operaattoreille.

Tiedon avaamista jatketaan liikennepalvelulain tässä vaiheessa, ja se tulee tarpeeseen, kun mietitään vaikka matkaketjuja. Mukana on niin sanottu puolesta-asiointi, että eri matkaketjujen yhteen liputtaminen yhdellä maksuvälineellä, yhdellä lippujärjestelmällä olisi mahdollista. Ajatelkaa, kuinka monta vuotta tätäkin on puhuttu tässä talossa, ja nyt sitä yritetään edistää eteenpäin. Jotta eri toimijat pääsisivät tasapuolisesti mukaan, nykyiset liikenteen tietovarannot avataan.

Ammattipätevyyksien säädöksiä ja lainsäädäntöä kevennetään niin paljon kuin Euroopan unionin lainsäädännön muodossa ja soveltamismahdollisuuksissa on mahdollista. Nyt karsintaa tehdään raideliikenteessä esimerkiksi veturinkuljettajien ammattipätevyyksien osalta, meriliikenteessä ja lentoliikenteessä. Nämä kaksi viimeistä ovat hyvin EU-säänneltyjä, joten joudumme paljon soveltamaan sitä lainsäädäntöä, joka meille on annettu, niin kuin yleensäkin liikennevaliokunta joutuu näitä soveltamaan suomalaisiin olosuhteisiin.

Kun nyt yhdistetään paljon erilaisia lakeja ja luodaan uutta palvelujärjestelmää liikenteen palveluihin, on tarpeen seurata tätä kehitystä, ja tarvittaessa täytyy tehdä korjauksia ja viilauksia näihin lakeihin, koska täällä on hyvinkin kriittisiä äänenpainoja tämän lain tekstistä esitetty.

Kolmaskin vaihe on tosiaan vielä liikenteen palvelulakiin tulossa, ja siihen palataan siten aikanaan.

14.36 Suna Kymäläinen sd: Arvoisa herra puhemies! Ihan ensimmäiseksi totean, että kannatan edustaja Taimelan jättämää vastalauseita, hylkäysesitystä, jossa mukana ovat siis SDP, vihreät, vasemmisto ja perussuomalaiset.

Tämä rajapintojen avaaminen ja sen ongelmat, vaikeaselkoisuus niiden selvittelyssä, on yksi iso tekijä. Mutta kyllä ylipäättänsäkin, kun teemme uudenlaista lainsäädäntöä, jossa kysymys on mittavista asioista, joihin ei voi jättää tulkinnanvaraa, puhutaan ihmisten turvallisuudesta ja luottamuksesta siihen, että kuljetusketjut ja matkaketjut toimivat, ja silloin kun koordinoinnissa on lainsäädännön mukaan jo ristiriitaisuutta, on päivän selvää, että lakia täytyisi tämän osalta kehittää eikä tehdä tieteen tahtoon jo tässä vaiheessa lakia, jossa on sääntelyselkeydessä isoja puutteita. Kuten edellä kuulumme, perustuslakivaliokuntakin on ottanut tähän vahvasti kantaa ja on huolissaan siitä, kuinka tavalliset kansalaiset tulevat tätä lakia tulkitsemaan, kun jo asiantuntijoiden osalta on vaikeuksia tämän kohdalla.

Eduskunnan tärkein tehtävä on tehdä lakeja, jotka ovat selkeäsanaisia ja ohjaavat virheettömyyteen kansalaisten toiminnassa. Sen takia ei voida tieteen tahtoon hyväksyä sääntelytekniikaltaan jo lähtökohtaisesti epäselvää ja hyvän tavan vastaista lakia.

Kannatan myös Taimelan jättämää lausumaa.

Tässä edustaja Alatalo totesi, että kehitystä on seurattava. Kyllä todella on seurattava, mutta sen verran myöskin ryhtiä eduskunnasta täytyisi löytyä, että silloin, kun lakeja tehdään, tehdään sen kaltaista lakia, että siitä ihmiset myös selvän saavat. Erityisesti asiantuntijoiden kuuluisi näin tehdä.

14.39 Jari Ronkainen ps: Arvoisa puhemies! Laki liikenteen palveluista kakkonen pyrkii kokoamaan liikenteen sirpaleisen markkinasääntelyn yhteen lakiin. Hallituksen esityksen julkilausuttu tavoite on säännösten sujuvoittaminen, mikä tukee hallituksen kärkihaiketta normien purkamisesta. Valitettavasti kiire paistaa läpi lain valmistelussa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2018 vp

Perustuslakivaliokunnan antamasta lausunnosta käy ilmi, että hallituksen esitys on valiokunnan mielestä niin vaikeaselkoinen, ettei se tämän vuoksi edusta sille tavoitteeksi asetettua sujuvaa sääntelyä. Samoin käy ilmi, että maallikolle sääntelyn ymmärtäminen ja hahmottaminen ovat miltei mahdottomia. Selkeydessä on niin perustavanlaatuisia ongelmia, että tätä ei voida pitää hyvänä lainsäädäntönä.

Esityksen muodollisista puutteista huolimatta sääntelyn yhteen kokoaminen ja sujuvoittaminen sekä digitalisaation mahdollisuuksien hyödyntäminen ja tietorajapintojen avaaminen liikenteen palveluissa ovat kunnioitettavia tavoitteita. Liikennepalvelulaki kakkonen on lainsäädäntöhankkeena laajuudeltaan kuitenkin niin suuri, että sen puutteiden korjaaminen valiokuntakäsittelyssä ei käy päinsä. Tästä syystä perussuomalaiset on sitä mieltä, että lakiesitys tulisi tällaisenaan hylätä ja palauttaa perusvalmisteluun valiokuntien esiin nostamat puutteet huomioiden.

14.40 Ari Torniainen kesk: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Alatalo kävi hyvin tätä isoa lakikokonaisuutta tuossa läpi ja kävi siitä myöskin yksityiskohtia. Tämän lakikokonaisuuden tavoitteet, jotka ovat tarpeettoman sääntelyn vähentäminen ja uusien liikenteen palvelujen tarjonnan edistäminen, ovat kyllä kannatettavia, ja niitä tulee viedä eteenpäin. Liikenne kaiken kaikkiaan tulee varmasti tulevaisuudessa, niin lähivuosina kuin pitkällä tulevaisuudessakin, sähköistymään ja muuttumaan hyvinkin toisenlaiseksi kuin mitä se tänä päivänä on.

Hallituksen esitys on käytännössä toinen osa isoa kolmiosaista lakikokonaisuutta. Kun nyt on kyse kaiken kaikkiaan liki 60:een eri lakiin vaikuttavasta kokonaisuudesta, niin liikenne- ja viestintävaliokunnan laajassa asiantuntijakuulemisessa tuli hyvin selväksi, että valiokunta sai tarkentaa ja selventää monia pykälä. Ne käyvät hyvin tuosta mietinnöstä esille.

Meille tänne saliin tulee vielä liikenteen palveluista annetun lain kolmas vaihe käsitteilyyn, ja siinä tulee myöskin selkeyttää lakikokonaisuutta. Siksi tuossa liikenne- ja viestintävaliokunnan mietinnössä olevat kaksi lausumaa ovat täysin perusteltuja ja huomioon otettavia myöskin tulevaisuudessa.

14.42 Jari Myllykoski vas: Arvoisa herra puhemies! Laki liikenteen palveluista on periaatteellisella tasolla erittäin kannatettava ja kunnianhimoinen, ja sitä pitää kaikin voimin edistää niin, että nämä rajapinnat aukeavat ja luodaan uusia mahdollisuuksia liikkuu. Siinä mielessä komppaan kyllä edustaja Alatalon käyttämää puheenvuoroa, että tätä tarvitaan ja tätä on kauan odotettu.

Mutta se, missä muodossa se nyt tuodaan tänne, osoittaa kyllä sen, että tässä on otettu kunnianhimoiseen tavoitteeseen epärealistinen aikataulu ja ollaan tehty sutta ja sekundaa. Jos viime viikolla pystyin kehumään Ilmatieteen laitoksesta annettua lakia, että siinä hyvää koetettiin mutta priimaa pukkasi, niin nyt tässä kohtaa kyllä valitettavasti tuli mahalasku.

Siksi jo tässä vaiheessa puheenvuoroani kannatan edustaja Taimelan tekemää hylkäysesitystä sekä lausumaehdotusta.

On tärkeää nähdä, että meidän pitäisi pystyä tekemään sellaista lainsäädäntöä, jota ihmiset voisivat ymmärtää. Jos asiantuntijat kertovat meille kuulemisessa, että tämä on käsittämätöntä, ja viittaavat perustuslakivaliokunnan lausumaan, niin minä hartaasti toivon, että kukaan ei tule kysymään tämän lain sisällöstä edustaja Myllykoskelta, että voisitko selven-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2018 vp

tää mitä tällä tarkoitetaan, sillä minulla ei ole kyllä välineitä tämän huonon valmistelun pohjalta kellekään kertoa tästä yhtään mitään muuta kuin mitä ollaan tavoiteltu mutta mikä nyt kesken jää.

Toivon todellakin, että ministeriössä tiedettäisiin, milloin tätä ruvetaan uudelleen kirjoittamaan, koska ministerillä ja virkamiehellä on erilainen aikataulukäsitys.

14.44 Mirja Vehkaperä kesk: Arvoisa herra puhemies! Ilokseni kuulen, että esimerkiksi edustaja Myllykoski toteaa, että periaatteellisella tasolla laki liikenteen palveluista osa 2 voitaisiin viedä eduskunnassa läpi ja sisältää monia sellaisia hyviä asioita ja uudistuksia, joita meidän yhteiskunta tarvitsee.

Laki ei ole perustuslain vastainen. Sitä perustuslakivaliokunta ei meille ainakaan tuonut esille, joten laki voidaan siis säätää tässä muodossaan. Silti me totesimme yhteistuumin sen, että seurantaa ja sääntelyn ja tämän koko pykäläviidakon selkeyttämistä oli tarpeen tehdä siihen viimeiseen vaiheeseen, kun eduskuntaan laki liikenteen palveluista osa 3 tulee, jotta laista saadaan luettavampi ja ymmärrettävämpi. Mutta kyllä me lainsäätäjät kuitenkin pystymme ymmärtämään, mistä tässä on kyse, ja myöskin ne, joiden tarvitsee tätä soveltaa, tietävät, mistä on kyse.

Kävimme ammattipätevyydet lento-, meri-, raide- ja tieliikenteestä lävitse. Se on iso kokonaisuus ja sisältää monia, monia lakeja, joita kootaan yhteen.

Liikenne on tulevaisuudessa entistä enemmän palvelu, jossa digitaalisuus, robotisaatio, automatisaatio ja liikenteen sähköistäminen on tätä päivää. Puhuin lain ensimmäisessä käsittelyssä pihtiputaan mummosta, joka sillä yhdellä lipulla saa koko matkaketjun, ja sitä me olemme kaikki toivoneet. Voidaan lisäksi, kun tie-, raide-, lentoliikennettä, meriliikennettä, lippujärjestelmiä yhdistetään, laittaa muitakin liikenteen palveluita, ajoneuvojen vuokraamista, erilaisia sarja- ja kausilippuja, alennuslippuja ja muita vastaavia, tähän yhteen ja samaan palveluun. Sitä liikenteen palvelut tulevaisuudessa [Puhemies koputtaa] tulevat entistä enemmän olemaan.

14.46 Katja Taimela sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustajakollega Vehkaperä, totesitte, että edustaja Myllykoski otti kantaa siihen, että tämä on niin kuin periaatteessa hyvä uudistus. Myös tämä vastalause, jonka olemme jättäneet, alkaa lauseella ”lain tavoite tietorajapintojen avaamisesta on kannatettava”, mutta ei ihan millä keinolla tahansa, jos mietitään sitä, että liikenne- ja viestintävaliokunta tehdessään 194-sivuista mietintöä joutuu kirjoittamaan loppuun: ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto valmistelee hankkeen kolmannen vaiheen hallituksen esityksessä laista juoksevaan pykälänumerointiin perustuvan, kieliasultaan selkeän ja järkevästi jäsennellyn kokonaisuuden.”

Olen saanut tehdä nöyrästi tässä talossa töitä reilut 10 vuotta, mutta vastaavaan valiokuntakäsittelyyn, että joudutaan kirjoittamaan tällaisia edellytyksiä ja lausumia loppuun, [Puhemies koputtaa] en ole vielä törmännyt.

14.47 Jari Myllykoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Myllykosken itsesuojeluvaisto pyysi tämän vastauspuheenvuoron, ettei nyt vain kellekään jää väärää käsitystä, kun hyppäsin tähän hankkeeseen kuin liikkuvaan junaan. Sitä myöten olemme yksimielisiä, että tavoitteet ovat hyvät. Ykkönen tehtiin. Vielä haluan korostaa, että pidin sitä kummastuttavana, että maailman paras taksijärjestelmä romutettiin tässä yhteydessä. Se oli katastrofi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2018 vp

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Siirrytään puhujalistaan.

14.48 Markku Pakkanen kesk: Arvoisa herra puhemies! Liikenteen palvelulaista: yhtenä tärkeimpänä asiana tässä on mielestäni sääntelyn purkaminen, jota tässä lakiesityksessä haetaan, ja sitä siinä todellakin tehdään. Se on totta, että liikenteestä on kovin haasteellista tehdä selkokielistä lakiesitystä. Meillä jokaisella on oma näkemys nykyisestäkin tieliikennelaista, että onko se selkokielistä. Edustaja Myllykoski otti esiin ykkösvaiheessa olleen taksiliikenteen. Sekin laki on laki henkilötilausliikenteestä, ja sitä kutsutaan nykyään takсилаiksi, eliikkä tämäntyyppistä selkokielisyyttä tähän lakitekstiin pitäisi saada aikaiseksi. Silloin me pystyisimme paljon paremmin ymmärtämään täällä toisiamme ja tämä väärin ymmärtämisen taito kenties tässäkin salissa sitten aina vähenisi.

Uusi laki purkaa toki sääntelyä, ja se on tärkeää myös liikennesektorilla, ja minusta tässä asiassa pitää edetä. On hienoa täällä salissa kuunnella, että ”kaikki kannattavat, mutta”. Jos tässä nyt alkaa tällainen keskustelu, niin tässä on vaarana käydä niin kuin meidän sote- ja maakuntauudistuksessa, että 15 vuotta täällä käydään keskustelua, että ”pitäisi selkeyttää tämä liikennelaki, mutta”, ja sitten aletaan muutoseikkoihin vedoten tämäntyyppistä keskustelua käymään.

Minusta on tärkeää, että tämä lakiesitys nyt etenee ja taas sitten korjataan yksittäisiä asioita ja sillä lailla saadaan aina selkeämpää ja helpommin ymmärrettävää lainsäädäntöä. Ehkä seuraava käsittely, mikä voitaisiin käydä, olisi avoimien tietorajapintojen miettiminen, mitä se tarkoittaa. Minä luulen, etteivät sitä kaikki vielä kansanomaisesti osaa käsitellä, mistä siinä on kysymys, mutta lakiteksti on yleensä aika vaikeaselkoista ymmärtää. Mutta mennään eteenpäin.

14.50 Kalle Jokinen kok: Arvoisa puhemies! Tämä laki liikenteen palveluistahan on kolmivaiheinen lakihanke, ja nyt meillä on tämä kakkosvaihe käsittelyssä. Täällä on moitittu paljon sitä, että tämä ei ole sujuvaa lainsäädäntöä, ja siinä varmasti on perääkin, että se ei kaikilta osin ole sujuvaa. Tietysti aina lainsäädäntöähän voidaan täsmentää asetuksilla ja tuoda sitä tarkentavaa ohjeistusta sitä kautta. Mielestäni kuitenkin kaikkein tärkeintä tässä laissa on se, että sujuvat matkaketjut mahdollistuvat. Jos lainsäädäntö ei ihan ole sujuvaa eikä kaikilta osin ymmärrettävää luettavaa, niin tärkeintä kansalaisille on se, että ne matkaketjut ovat sujuvia, ja siihen tällä nyt tähdätään. Kun liikennepalvelujen tarjoajia veloitetaan avaamaan rajapinnat niin aikataulu-, reitti-, maksu- kuin vaikkapa esteettömyystiedoista, niin se edistää sitä, että ihmiset voivat niitä matkaketjuja muodostaa, päästään yhdellä matkalipulla käyttämään useampaa eri liikennevälinettä, ja sitä kautta helpottuu se ihmisten liikkuminen.

Tämä keventää sääntelyä, tämä edistää digitalisaatiota ja mahdollistaa meidän liikennejärjestelmämme hyödyntämisen kokonaisuutena riippumatta siitä liikennevälineestä tai -muodosta, jota reitin varrella sitten käytetään. Tässä on myös suuri mahdollisuus luoda uutta liiketoimintaa ja uusia palveluja liikenteeseen, ja sen takia tätä hanketta täytyy viedä nyt eteenpäin.

14.52 Mats Löfström r: Värderade herr talman, arvoisa herra puhemies! Den här lagen är en viktig del i moderniseringen och digitaliseringen av transporttjänster, samt också att förenhetliga behörighetsfördelning och utveckla nya resekedjor. Målsättningen är således bra och mycket viktig. Det är dock alldeles uppenbart att beredningen av lagen gått mycket

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2018 vp

snabbt — för snabbt — eftersom det funnits många brister samt också direkta felaktigheter i lagförslaget. Grundlagsutskottet tar upp detta i sitt utlåtande, något flera ledamöter redan tagit upp här. Det här lagförslaget är inte emot grundlagen men det är ändå viktigt att ministeriet noggrant tar del av utlåtandet för framtida beredningar.

Kommunikationsutskottet har gjort många ändringar i förslaget och rättat till flera direkta felaktigheter, inte minst sådana som berör Ålands självstyrelselag och där förslaget varit i strid med Ålands självstyrelselag. De sakerna har varit alldeles nödvändiga att rätta till. Det här visar också det mycket omfattande betänkandet från utskottet samt det förslag som finns till uttalande.

Det är viktigt att poängtera att det inte är riksdagens roll att behöva dubbelkolla så grundläggande saker som om lagförslaget står i strid med exempelvis Ålands självstyrelselag. Det är ministeriets och lagberedningens uppgift att kontrollera sådana saker, och här behövs bättring i framtiden.

Med det sagt behövs ändå den här lagen, och således kommer jag att stöda den här lagen, men hoppas att hälsningen till ministeriet och lagberedningen går fram i fortsättningen.

14.55 Ari Jalonen sin: Arvoisa puhemies! Hyvä paikka pitää puheenvuoro edustaja Löfströmin jälkeen. Erinomainen puheenvuoro kiteytti oikeastaan tämän tilanteen, mikä tämä on.

Totean, että koko valiokunta yhtyi siihen kritiikkiin, että tämän lain kirjoitusasu on semmoinen, että se ei ole suotavaa ja se pitää korjata perustuslakivaliokunnan linjauksien mukaisesti. Valiokunnan enemmistö päätyi siihen, että kirjoitamme tämän jo täällä kuullun lausuman, joka kuuluu: ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto valmistelee hankkeen kolmannen vaiheen hallituksen esityksessä laista juoksevaan pykälänumerointiin perustuvan, kieliasultaan selkeän ja järkevästi jäsennellyn kokonaisuuden.” Tämä on valiokunnan enemmistön mielestä riittävä taso sille, että perustuslainmukaisuus saadaan kolmosvaiheessa siihen kuntoon, että se tulee hyväksytyksi.

Totean, että jos tässä vaiheessa tämä kakkosvaihe hylättäisiin, niin tilanne olisi varsin ongelmallinen, koska ykkösvaihe on kuitenkin hyväksytty ja osa siitä on jo voimassa. Tämä tilanne on niin sanotusti muuttunut jo, eikä sitä voi takaisin vetää. Tämä on se vastuullisempi, järkevämpi tilanne viedä tämä hallitusti eteenpäin, eli kolmosvaiheessa eduskunta selkeästi edellyttää ministeriötä valmistelemaan [Puhemies koputtaa] lain semmoiseen asuun, että se on hyväksyttävissä.

14.57 Katja Taimela sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aivan lyhyesti pakko todeta, koska edustajakollega Jalonen on kuitenkin valiokunnan puheenjohtaja, että tuntuu todella pahalta valiokunnan jäsenenä kuunnella sitä, että on vastuullista viedä tämä laki, niin sanotusti tämä kakkoslaki, nyt jotenkin kiireellä tai huonosti valmisteltuna eteenpäin, koska me olemme hyväksyneet jo tässä talossa — tai osa teistä elikkä enemmistö on hyväksynyt — lain liikenteen palveluista ykköspaketin kokonaisuudessaan. Eihän se niin voi mennä, että tässä talossa tehdään lainsäädäntöä sellaisella kiireellä liittyen joihinkin olemassa olevan lainsäädännön määräpäiviin, että me tiedämme tehdessämme tätä kakkososaa, että me epäonnistumme ja joudumme esimerkiksi tekemään sen tyypisiä lausumia, joita nyt liikenne- ja viestintävaliokunnassa jouduimme tekemään, joka on tavallaan myös hyvin pöyristyttävä lausuma. [Puhemies koputtaa] Eli kyllä minä itse lähtisin siitä lähtö-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2018 vp

kulmasta, että tässä salissa tehdään aina sen tyyppistä lainsäädäntöä, että se kestää päivänvalon ja sitä ei perustella millään aikaisemmin tehdyillä paketeilla, että sitä kiireellä tehtäisiin.

14.59 Ari Jalonen sin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ymmärrän ja arvostan tuota puheenvuoroa. Se näkemys siitä, miten tämä tilanne pitää ratkaista, on vain tässä ratkaisumallissa. Kritiikki sen sijaan on yhteistä. Tätä tulee minun mielestäni korostaa. Totesin vain äsken sen, että jos tässä vaiheessa tämä hylättäisiin, niin edessä olisi erittäin ongelmallisia aikoja, kun ykkösvaihe tulee voimaan ja kakkosvaihe olisi hylätty. Tässä tapauksessa tämä ajallinen juoksutus toisi ne haasteet. Tähän on tosiaankin nyt sitten panostettava ministeriössä, että se tulee semmoisessa kunnossa, semmoisena paketina tänne, että se voidaan hyväksyä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja vielä vastauspuheenvuoro, edustaja Torniainen.

15.00 Ari Torniainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ymmärrän hyvin edustaja Taimelan ja opposition kritiikin tätä lakikokonaisuutta vastaan ja tätä prosessia vastaan. Taisi olla hylkäysesitys myöskin lain liikenteen palveluista ykkösvaihetta kohtaan, tai sinne pykäliin oli niitä vastalauseita, ja sitä kautta ymmärrän hyvin kritiikin myöskin tätä kohtaan.

Kuitenkin ykkösvaihe ja kakkosvaihe ovat sidoksissa toisiinsa. Tässä kakkosvaiheessa on paljon ilmailuun, merenkulkuun ja raideliikenteeseen liittyvää lainsäädäntöä, joka täytyy saada myöskin samalle tasolle kuin oli ykkösvaiheessa. Sikäli on hyvä, että saadaan tämä vaihe nytten tästä eteenpäin ja ministeriössä pääsevät kirjoittamaan sitä kolmosvaihetta eteenpäin, jotta myöskin se saadaan tänne saliin ja eduskuntaan käsittelyyn. Ja itse kyllä vilpittömästi toivon ja uskon, että siinä kolmosvaiheessa sitten huomioidaan liikenne- ja viestintävaliokunnan lausumat, joiden mukaan se on välttämättömyys.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän vielä vastauspuheenvuorot edustaja Merelle ja sen jälkeen edustaja Taimelalle, josta tämä debatti lähti, ja sen jälkeen on kauan odotettu edustaja Karin puheenvuoro.

15.01 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä nyt kuitenkin tässä täytyy ihmetellä sitä, että väheksytään perustuslakivaliokunnan kannanottoja, jonka jäsen itsekin olen. Tätä samaa problematiikkaa on käsitelty jo yli vuosi sitten. Perustuslakivaliokunta toteaa, että nyt arvioitavana oleva hallituksen esitys on niin ongelmallinen, että se on tavalliselle kansalaiselle lähes käsittämätön, ja kyse on yleislaista. Kenelle me näitä kirjoitamme, jos ei näitä ministeriössä ja hallituksen puolesta oteta vakavasti? Ja kun edellisessä lausunnossaan perustuslakivaliokunta totesi, että jopa asiantuntijoiden on vaikea saada selvää, niin kukas näitä nyt sitten tulkitsee? Ei kai se, että lailla vain on kiire ja siellä on tärkeitä asioita, tarkoita sitä, että se voi olla täyttä sutta ja perkaa niin sanotusti. Totta kai pitäisi ihmisten saada selvää. Ottakaa nyt herranjestas vakavasti nämä perustuslakivaliokunnan huolenaiheet. Me ihan vakavissamme teemme siellä töitä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2018 vp

15.02 **Katja Taimela sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustajakollega Torniaisen puheenvuoron aikana tuli sellainen olotila, että me nyt vastustamme tätä vastustamisen vuoksi, mutta täytyy sanoa, että esimerkiksi liikenne- ja viestintävaliokunnan käsittelyn aikana monessa valmistavassa puheenvuorossa tuli kyllä selkeästi esille se — ja haluan korostaa sitä myös tämän toisen käsittelyn yhteydessä täällä istuntosalissa — että tämä kritiikki ei nyt ole tässä vaiheessa niinkään poliittinen vaan tämä on lakitekkinen, ja se lakitekkinen kritiikki kohdistuu tietysti näihin perustuslakivaliokunnan esiin ottamiin seikkoihin, mutta haluan muistuttaa myös, että talousvaliokuntakaan ei ollut todellakaan mitenkään kritiikitön ottaessaan kantaa tähän meidän esitykseemme. Elikkä siellä on myös voimakasta kritiikkiä tähän puolesta-asiointiin ja siihen, mitä tapahtuu tietosuojan ja yksityisyyden suojan nimissä, [Puhemies koputtaa] kun tätä lakia aletaan toteuttamaan.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lienee vielä kohtuullista antaa vastauspuheenvuoro valiokunnan puheenjohtajalle edustaja Jaloselle.

15.03 **Ari Jalonen sin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Totean vain lyhyesti, että valiokunta ei missään nimessä väheksy perustuslakivaliokunnan lausuntoja vaan on ottanut ne huomioon. Tämä kritiikki on koko valiokunnan yhteinen. Ainoastaan ratkaisumalli tähän ongelmaan on erilainen.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Puhujalistaan.

15.04 **Mika Kari sd:** Herra puhemies! Tässä debatissa jo vähän tätä samaa pajatsoa koluteltiin kuin olisin itsekin sanonut ja nyt sanonkin, että kolmen vuoden aikana hallituksen tässä liikennekaaripaketissa on ollut kolme vaihdetta: ykkönen, jolla murennettiin kaikkien meidän suomalaisten hyvin tuntema suomalainen taksiliikenne ja sen järjestelmä, kakkonen, jolla murennetaan lainvalmistelun uskottavuutta, ja mielenkiinnolla jään odottamaan, mitä siellä kolmannessa vaiheessa sitten luuraa. Jos, niin kuin valiokunnan puheenjohtaja tässä totesi, kritiikki on valiokunnan yhteinen, olisi ollut tietenkin ymmärrettävää ja toivottavaa, että valiokunta olisi myös päättänyt yhteiseen ratkaisuun, millä tavalla tämä asia korjataan. Ei kai voi olla se tavoitetila, eduskunnan tavoitetila, että eduskunnasta tulee hallituksen remonttimies ja korjaa niitä lain puutteita, joita ministeriö on hallituksen esitykseen jättänyt.

Ymmärrän sen pienen viilauksen, se on eduskunnan tehtävä kyllä, korjata ja tuoda sitä poliittistakin kulmaa siihen hallituksen esitykseen, vielä eduskunnan kulmaa. Mutta ei se voi mennä niin, että hallitus jättää tehtävänsä hoitamatta ja ministerit jättävät tehtävänsä hoitamatta ja antavat eduskunnalle puutteellisia lakipaketteja, joista esimerkiksi perustuslakivaliokunta, talousvaliokunta hyvin poikkeuksellisella tavalla omissa lausunnoissaan osoittavat kritiikkiä ja ihan aiheellista kritiikkiä. Jos numeroinnista alkaen aletaan lakiteknikkaa opettelemaan ja harrastamaan täällä eduskunnan puolella, jos sitä ei ministeriössä osata, niin se on kyllä eduskunnalle iso tappio.

Toivon, että nyt otetaan vakavasti nämä puheenvuorot, joita muun muassa edustajat Taimela ja Myllykoski tässä keskustelussa esiin ovat tuoneet, ja ymmärrän oikein hyvin opposition hylkäysesityksen tässä asiassa. Olisin kyllä toivonut, että valiokunnan enemmistöltä olisi löytynyt ryhtiä puolustaa eduskunnan arvovaltaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2018 vp

15.06 Jari Myllykoski vas: Arvoisa herra puhemies! Ei paljon lisäämistä näihin käytettyihin puheenvuoroihin, mutta se täytyy sanoa, että jos valtioneuvosto valmistelee erivaiheisia lakeja, niin siinä suunnitteluvaiheessa todellakin tulee kunnioittaa eduskunnan mahdollisuuksia ja tuoda eduskunnalle vain sellaista lainsäädäntöä, että täällä tosiaan kuunnellaan asiantuntijoita, pohditaan, onko jotakin, mitä vielä voitaisiin muuttaa, mikä ehkä parantaisi sitä, tai onko yleensäkin jotain korjattavaa. Mutta aikataulukysymys ei saa kyllä koskaan tarkoittaa sitä, että sen perusteella voidaan tehdä sutta ja sekunda. Se ei vain kuulu tämän talon toimintakulttuuriin, että tänne voidaan heittää sangollinen silloin tällöin jotakin ja sanoa, että ”kootkaa tämä”, niin kuin erään huonekaluliikkeen kaapisto: ohjeita kyllä on, mutta ruuvit ovat hukassa.

15.07 Pia Viitanen sd: Arvoisa herra puhemies! Katselen tätä sillä tavalla hieman kauempaa, että en ole kyseisen valiokunnan jäsen, ja alkuun ajattelin, että kuuntelen keskustelua ja odotan pykälää, mikä on tuolla tulolla. Mutta kun rupesin kuuntelemaan ja vähän katsomaan tätä, niin onhan tämä pakko todeta myös ääneen, puhemies, että tämä tilanne on tavaton siinä suhteessa, että eduskunta on matkan varrella aina silloin tällöin joutunut huomauttamaan lainvalmistelun tasosta, mutta sitten kun mennään jo tälle tasolle, että valiokunta aika ronskillakin tavalla tukistaa hallitusta oikeutetusti huolimattomasta valmistelusta — täällä edustaja sanoo, että toivottavasti minä en joudu koskaan tulkitsemaan tätä lakia, koska en voi ottaa siitä vastuuta — niin silloin mennään siihen, mitä edustaja Mika Kari täällä äsken totesi, että tavallaan tämä kakkosvaihe jos ei muuta niin ainakin nakertaa lainsäädäntöjärjestelmän uskottavuutta ja luotettavuutta. Näin se ei tietenkään saisi olla. On tietenkin ihan maininnan arvoista, että myös valiokunnan puheenjohtaja sanoo, että kritiikki on yhteinen mutta johtopäätös siitä, miten tulisi tehdä, on eri. Mutta kyllä minusta tämä opposition ja edustaja Taimelan jättämä vastalause on varsin perusteltu tämänkaltaisessa tilanteessa.

Puhemies! Omalta osaltanikin minä kyllä haluan tässä puheenvuorossa sanoa, että se jälki, mitä tämä niin sanottu ykköspaketti jätti sinne taksikentälle, on kyllä erittäin erittäin tuhoisaa, ja täytyy kyllä sanoa, että hyvällä mielellä en ole sitä katsellut. Kuten sanottu, niin kauhulla sitten katsomme, mitä tästä seuraa. Mutta toivottavasti nyt ainakin tämä eduskunnan ponsi otetaan vakavasti. Eihän se nyt niin voi olla, että täällä eduskunta kirjoittaa jonkun lain melkein kokonaan uusiksi, jos valmistelun taso ei ole kyllin hyvä.

15.09 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Tosiaan nyt vielä korostan: valiokunnan puheenjohtaja toi esille, että tämä on valiokunnan mielestä riittävä taso ja ratkaisumallit ovat erilaisia. Puhumme kuitenkin lainsäädännöstä. Kansalaisten, yrittäjien ja asiantuntijoiden tulisi voida tulkita lakia. Sen tulisi olla mahdollisimman yksiselitteinen, ja yhteiskunnan monimutkaistuessa siihen täsmällisyyteen ja tarkkarajaisuuteen tulee kiinnittää entistä enemmän huomiota. Vielä muistuttaisin tästä perustuslakivaliokunnan lausunnosta, jossa todetaan, että tämä on tavalliselle ihmiselle lähes mahdoton tulkita, ja aikaisemmassa lausunnossa on puhuttu siitä, että se on vaikeaa jopa asiantuntijoille. Kansalaiset ovat minuunkin usein yhteydessä, että miten jotakin lakia tulkitaan, että voisitko sinä vähän auttaa ja jelpiä. Joskus, kun heidän kanssaan katsoo, se on tosi monimutkaista ja vaikeaa ja täytyy tuntea tosi hyvin lainsäädäntö. Mutta jos perustuslakivaliokunta jo valmiiksi toteaa, että tätä on lähes mahdoton tulkita, niin en minä tiedä sitten, mitä tarkoittaa erilainen ratkaisumalli. Miksi tätä ei ole voitu jo nyt hoitaa kuntoon? On se sillä lailla vähän erikoista.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2018 vp

Tämä aikataulukysymys tulee esille myös tässä meidän sote-uudistuksessa. Tietojeni mukaan sieltä on tulossa syksyllä vielä lisää sote-lainsäädäntöä, ja kuitenkin meillä on tarkoituksena, että meidän tulisi kesään mennessä käsitellä tämä koko uudistus. Silloin me teemme sitä osittain sokkona. Nyt tuntuu siltä, että kun on vuosi vaaleihin, niin on niin hirveä kiire, että täällä ei saisi enää mitään käsitellä rauhassa vaan kaikki pitää tehdä vain jumalattomalla vauhdilla, että kunhan nämä nyt saadaan käsiteltyä, että alkää nyt viitsikö siinä kritiikkiä esittää. En minä sitten tiedä — jos sitä kritiikkiä ei saa enää esittää, niin pannaan koko eduskunta kiinni.

15.11 Ari Torniainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Merelle sen verran, että kun tämä asia oli liikenne- ja viestintävaliokunnassa käsittelyssä, niin valiokunta kuuli erittäin paljon ja kuunteli myöskin erittäin monia asiantuntijoita ja otti asiantuntijoiden näkemyksiä huomioon, ja liikenne- ja viestintävaliokunta teki myöskin paljon ja useita täsmennyksiä tähän isoon lakipakettiin, näihin kaikkiin lakeihin. Sen voi täältä käydä läpi, siellä on erittäin paljon. Liikenne- ja viestintävaliokunta paneutui tähän asiaan todella huolella.

Voin omasta puolestani yhtyä valiokunnan puheenjohtajan näkemykseen siitä, että nämä kaksi lausumaa, jotka valiokunta teki tänne, ovat kyllä aidosti koko valiokunnan kaikkien jäsenten näkemyksiä. Se lausuma, mistä täällä nyt on keskusteltu, kuuluu: ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto valmistelee hankkeen kolmannen vaiheen hallituksen esityksessä laista juoksevaan pykälänumerointiin perustuvan, kieliasultaan selkeän ja järkevästi jäsennellyn kokonaisuuden.” [Puhemies koputtaa] Tämä on koko valiokunnan yhteinen näkemys.

15.12 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Onko tämä vastalause nyt sitten vanhentunut, joka täällä on, tämä, minkä ovat SDP:n, perussuomalaisten ja vihreiden jotkut jäsenet tehneet 8.3.2018? Kun puhutte, että kaikki on hyvin ja yksimielisiä, niin eikö täällä kuitenkin vastalauseessa tuoda esille nämä perustuslakivaliokunnan huolet? Kysyn nyt ihan: onko tämä pitävä paperi, vai onko tämä jäänyt tänne vahingossa?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Puhujalistaan.

15.13 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Mereltä tulee kritiikkiä asiasta kuin asiasta tilaamatta ja pyytämättäkin. Mutta toki kritiikkiä maailmaan mahtuu.

Kolmivaiheinen kokonaisuus. On hyvä, että tätä viedään nyt eteenpäin. Meidän liikkuminen on ollut pitkään hyvin pirstaloitunutta. Liikkumisen ketjut eivät pitkien etäisyyksien ja harvaan asutussa maassa ole enää toimineet kaupunkiseutuja lukuun ottamatta, jos niissäkään, ja yleensä aina näissä liikkumisen ketjuissa tarvitaan omaa henkilöautoa ainakin osamatkaksi.

Mutta jos me pääsisimme siihen, että on yksi lippu ja koko liikkumisen ketju ja myös ehkä kaiken liikkumisen ja liikuttamisen tarve siinä samassa kokonaisuudessa, silloin me voisimme päästä siihen, että tämän tyyppisessä maassa saisimme liikkumaan koululaiset, työmatkaliikenteen, myös ikäihmisen, joka asuu vähän syrjäseudulla, tai toisaalta niin, että tällainen henkilö saisi tulevaisuudessa myös paketin ajallaan, kun sen olisi mahdollista olla tässä samassa liikkumisen ketjussa, vaikkapa myös ruokapalvelun, joka monessa kunnas-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2018 vp

sa hoidetaan tällä hetkellä eri kalustolla kuin lapset. Meillä on paljon tällaisia tilanteita, mitä kannattaa järkeistää.

Kun nyt tätä keskustelua on kuunnellut ja myös valiokunnan työskentelyä varajäsenenä tähän päivään asti saanut seurata, niin on hyvä, että tällainen lausuma on tehty. Mutta toki tämän lausuman jälkeen tulee vähän sellainen olo, että eikö tämän pitäisi olla se vanha normaali eikä uusi normaali, että lainsäädäntö tehdään ei nyt ihan selkokielelle mutta sellaiselle kielelle, että sen edes ne ymmärtävät, joiden tehtävä on sitä noudattaa ja tulkita. [Eduskunnasta: Pitäisi olla itsestään selvää!] Tässä laissa nyt valitettavasti on sellaisia [Puhemies koputtaa] vaikeuksia, että on tärkeää, että terävöitetään jälleen kerran tätä.

15.15 Markku Pakkanen kesk: Arvoisa puhemies! Tämä liikennepalvelulaki kakkonen on mielestäni ainakin siltä osin erittäin hyvä, että siinähan digitalisaatioon kiinnitetään erityistä huomiota. Sehän on tulevaisuuden liikenteen yksi suurimpia mahdollisuuksia monessa mielessä ja helpottaa liikennettä, parantaa palveluja, sujuvoittaa sitä. Mutta toki siihen liittyy myös se uhka, mikä tänä aamuna uutisissa kuultiin, kun Uberin kuljettamattoman auton alle jäi ihminen ja sitten menehtyi sen alla tuolla Amerikan mantereella. Nämä ovat tämän digitaalisuuden riskejä, ja tämäkin pitää sitten varmaan tulevaisuudessa huomioida. Että se näille Uber-kannattajille.

Täällä on kovasti sanottu, että se ykköslaki olisi nyt sitten jotenkin ollut vain se viimekesäinen taksilaki, mutta kyllähän siinä ykkösessä puhuttiin paljon muustakin kuin pelkästä taksilain uudistuksesta. Siinäkin mielessä muistuttaisin, ettei se oppositio viime kesänäkään äänestyksessä nykyisen taksijärjestelmän sellaisenaan säilyttämistä kannattanut, vaan siinä haettiin uudistuksia. Täällähan annetaan nyt ymmärtää, että oltiin niin kuin puolustamassa sitä taksilain säilyttämistä sellaisenaan. Uudistusta tarjottiin, ja nyt uudistetaan. Nyt mennään taksipuolellakin uusien mahdollisuuksien kautta eteenpäin. Aika näyttää, mihin se sitten johtaa. Tämähän astuu voimaan vasta 1.7., ja tällä hetkellähan me menemme vielä nykyisen lainsäädännön mukaisella järjestelmällä, eli ei nyt vääristetä turhaan tätä kuvaa siltä osin, että se ykkösvaihe olisi ollut vain pelkästään taksilakiuudistus ja oppositio olisi ollut vanhan säilyttämisen puolella sellaisenaan. Kyllähän teidänkin esityksessänne oli uudistuksia ja muutoksia. [Pia Viitanen: Emme me halunneet romuttaa taksijärjestelmää!] Muutamiaan yksityiskohtaan kiinnititte huomiota, mutta ei se teidänkään esityksenne olisi nykyistä järjestelmää säilyttänyt sellaisena kuin se tällä hetkellä on — mikä on kieltämättä maailman paras järjestelmä.

15.17 Mika Niikko ps: Arvoisa puhemies! En ota nyt kantaa tähän ykköslainsäädäntöön, kun se oli vuosi sitten, mutta kyllähän tämä kakkoslainsäädäntö vaatii enemmän huomiota. Oppositio tälläkin kertaa on ollut hereillä, ja onhan tämä huolestuttavaa ennen kaikkea sen kannalta, että hallituksen toimintatapa vie uskottavuuden hyvältä lainsäädännöltä. Toivottavasti tämä nyt semmoisena herättävänä esimerkkinä kuitenkin toimisi eduskunnassa tulevaisuuden kannalta, ettei tehdä semmoista monitulkintaa mahdollistavaa lainsäädäntöä, joka työllistää ennen kaikkea juristeja ja virkamiehiä kohtuuttomasti.

Itse tässä yhteydessä haluaisin nostaa esille sen näkökulman, kun me mietimme, millaisia lainsäädäntöjä tästä talosta tulee ulos, että nyt tämä kansalaisaloitejärjestelmä, joka tuo meille eduskuntaan jatkuvasti uusia ja uusia aloitteita, työllistää yhä enemmän ei pelkästään kansanedustajia vaan myös asiantuntijoita ja koko eduskunnan virkakoneistoa. Kuinka me voimme taata, että täällä tehdään hyvää lainsäädäntöä, kun meille tulee toinen toi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2018 vp

sensa perään aloitteita, joiden läpimenosta ei tiedä vasta kuin siinä vaiheessa, kun poliittiset voimasuhteet asettuvat paikoilleen tuolla valiokuntahuoneissa?

Itse en ainakaan pidä kovin hyvänä kehityksenä nykyistä kansalaisaloitelainsäädäntötoimintaa, ja siinä mielessä toivoisin, että sekin keskustelu käytäisiin joskus rohkeasti siitä, onko se aikansa elänyt, varsinkin tällaisella pienellä nimimäärällä kuin 50 000 allekirjoitusta digitaalisuuden aikana. Toivoisin, että tänne eduskuntaan tulisi ainoastaan hyvin valmisteltuja lakialoitteita, niin hallituksen kuin kenenkä muun tahansa toimesta, ja niihin perehtymiseen olisi riittävästi aikaa käytettävissä, jottei päädyttäisi sellaiseen lainsäädäntökierteeseen, jossa me korjaamme aina sitten seuraavan hallituksen aikana huonoja lainsäädäntöjä.

15.19 Jari Ronkainen ps: Arvoisa puhemies! Ymmärrän kyllä hyvin, että hallituspuolueiden edustajat puolusteleivat tätä lakiesitystä muun muassa sillä, että tehdään nyt jotain ja korjataan sitten myöhemmin ja pääasia, että mennään eteenpäin. Valitettavan usein tässäkin salissa kuulee, että korjataan sitten myöhemmin.

Mutta mitäs me sitten teemme, jos tehtyä uudistusta ei enää pysty korjaamaan? Voi olla, että on tehty jo jotain peruuttamatonta, mitä ei voi korjata. Minun mielestäni meidän täällä eduskunnassa tulee tehdä sellaista lainsäädäntöä, joka on tulkittavissa ja joka kestää vuosia eteenpäin joko muuttamattomana tai pienin muutoksin. Tämän lain valmistelussa ei kyllä kaikki mennyt ihan putkeen.

15.20 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin todettakoon, että on erittäin helppo yhtyä niihin tänään esitettyihin puheenvuoroihin, joissa on todettu, että tässä hallituksen esityksessä mainitut tavoitteet liikenteen sääntelyn sujuvoittamiseksi ja liikenteen yleiseksi kehittämiseksi ovat sinänsä paitsi kunnianhimoisia, erittäin kannatettavia asioita. Mutta kuitenkin sekä perustuslakivaliokunnan lausunnon, liikenne- ja viestintävaliokunnan mietinnön että jopa hallituspuolueiden edustajien, ainakin osan heistä, pitämien puheenvuorojen perusteella tähän lakiesitykseen sisältyy hyvin merkittäviä ongelmia erityisesti sen vaikeaselkoisuuden takia. Kritiikkiä on tullut myös liikenne- ja viestintäministeri Anne Bernerin puoluetovereilta keskustasta, samoin liikenne- ja viestintävaliokunnan puheenjohtajalta tässä aiemmin.

Arvoisa puhemies! Muiden muassa edustaja Alatalo nosti esille lukuisia ongelmakohtia, joihin myös perustuslakivaliokunnan lausunnossa on viitattu, ja kuten edustaja Alatalo totesi, niin nyt käsiteltävänä olevaa lakiesitystä mitä todennäköisimmin joudutaan korjaamaan jälkikäteen merkittävilta osin, ja se ei tietenkään voi olla kenenkään tavoitetilä.

Edustaja Vehkaperä totesi, että lainsäätäjät pystyvät kyllä ymmärtämään, mistä tässä lakiesityksessä oikein on kyse, ja se on hyvä asia tietenkin, että edes lainsäätäjällä on siitä käsitys, mutta kyllä lakien tulisi olla ymmärrettäviä myös tavallisen kansalaisen näkökulmasta.

Arvoisa puhemies! Edustaja Pakkanen mainitsi vielä sote-uudistukseen käytetyn pitkän ajan ja toivoi, että sekä sote-uudistusta että tätä lakia viedään ripeästi eteenpäin, mutta ainakin henkilökohtaisesti olen sillä kannalla, että parempi on tehdä kerralla kunnollista lainsäädäntöä, jota ei tarvitse jälkikäteen paikkailla. [Puhemies koputtaa] Se koskee sekä tätä lakiehdotusta että erityisesti tietenkin sote-uudistusta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2018 vp

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoiset edustajat! Totean tähän väliin, että niin kauan kuin tätä keskustelua viedään läpi hienosti paikan päältä pidettävillä maksimissaan 2 minuutin puheenvuoroilla ja kun tähän keskusteluun nyt osallistuu rajallinen määrä edustajia, en mieluusti ilman aivan erityistä perustelua myönnä minuutin mitaista välipuheenvuoroa. Näillä mentäisiin. — Edustaja Meri, teillä seuraava varsinainen puheenvuoro.

15.22 Leena Meri ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Sopii minulle ainakin aivan hyvin.

Hyviä puheenvuoroja. Perussuomalaisten edustaja Ronkainen toi esille tuon, että tehdään ja että korjataan sitten myöhemmin, ja tähän tämä henki on nyt vähän ollut, esimerkiksi sote-valmistelussa, että on todettu, että korjataan sitten myöhemmin. Siellä voi tulla peruuttamattomia asioita, siellä voi tulla semmoisia oikeudenmenetyksiä, joita on hyvin vaikea korjata. Ihmiset joutuvat elämään kuitenkin sen voimassa olevan lainsäädännön mukaan ja tekevät päätöksiä sen mukaan.

Edustaja Niikko perussuomalaisista otti esille myös ajankäytön ja kiireen, ja se on koskenut tässä monia asioita. Kuten edellisessä puheenvuorossani sanoin, se on ollut tosi huolestuttavaa. Mieluummin tehdään hyvää ja täsmällistä lainsäädäntöä, ja tähän on perusedellytyskin. Perustuslakivaliokuntakin edellyttää, silloin kun meiltä lausuntoja pyydetään, että lainsäädännön tulee olla täsmällistä ja tarkkarajaista ja ihmisten pitää tietää oikeusturvansa ja velvoitteensa. Ei voida ajatella niin, että ihmiset eivät tiedä, mitä heidän tulisi tehdä, ja sitten me vetoaisimme siihen, että kyllä lainsäätäjät sen tietää. Lainsäätäjät — ketä sillä nyt sitten tarkoitetaan, onko se nyt sitten tässä yhteydessä eduskunta, ministeriö vai hallitus — ei kuitenkaan ole siellä viranomaisissa ja kansalaisten parissa kertomassa näitä erilaisia tulkintoja, ja onko se tulkinta nyt sitten edes sama. Ja muistuttaisin kuitenkin vielä siitä, että tässä perustuslakivaliokunnan lausunnossa todettiin, että tämä on ollut asiantuntijoillekin vaikeaselkoinen eikä pelkästään kansalaisille, joiden pitäisi tuolla arjessa elää näiden kanssa.

Ja mitä ilmeisimmin tämä vastalause on voimassa — täällä tuotiin esille aikaisemmin, että on oltu hyvinkin yksituumaisia monissa asioissa ja niitä on korjattu valiokunnassa, mutta sen jälkeen on kuitenkin vielä vastalause, missä on useita allekirjoituksia. Mutta koska sitä nyt ei kukaan kiistänyt, niin tämä ei ilmeisesti ole ylimääräinen paperi.

15.24 Katja Taimela sd: Arvoisa herra puhemies! Ensin voin todeta edustaja Merelle, että tähän kokonaisuuteen on todellakin jätetty vastalause, joka pitää sisällensä hylyn ja lausumaehdotuksen, ja se on täällä tänään toisessa käsittelyssä jätetty, ja kannatustakin on tullut.

Käsitlemme siis tällä hetkellä lain liikenteen palveluista kakkospakettia, ja kun edustaja Pakkanen viittasi lain liikenteen palveluista ykköspakettiin ja puhui takseista, niin haluan nyt korostaa vielä tässä vaiheessa hyvin lyhyesti, koska tämä lainsäädäntö on jo tässä salissa ja eduskunnassa tehty ja äänestetty: me teimme oppositiosta käsin siihen ensimmäiseen pakettiin 28 pykälämuutosesitystä, me hävisimme ne kaikki, ja samalla ollaan hävitämässä 1.7.2018 maailman parasta taksijärjestelmää Suomesta. Piste.

Mitä sitten tulee tähän kakkoskäsittelyyn, niin täällä on sanottu useammassa puheenvuorossa, että digitalisaatio on mahdollisuus ja on puhuttu paljon perustuslakivaliokunnan kritiikistä tähän lainsäädäntöön, ja haluan nyt nostaa myös talousvaliokunnan oikeastansa kaksi kolmekin huolta: Talousvaliokunta kiinnitti sellaista huomiota esimerkiksi tähän

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2018 vp

puolesta-asiointiin, jonka tämä toinen lakipaketti tuo tullessaan, että ”puolesta-asioinnin järjestämiseen liittyy kysymyksiä, joista useat vaatisivat käytännön ratkaisuja ennen velvoittavan sääntelyn voimaantuloa, muun muassa tietosuojan ja yksityisyydensuojan näkökulmasta”. Ei mikään pieni huomio tuokaan. Lisäksi talousvaliokunta kiinnitti huomiota ”säännöksen epäselvyyden luomaan oikeudelliseen epävarmuuteen liittyen tietokantoihin pääsyyn ja tiedon käyttöön”. Ja talousvaliokunta jatkoi vielä, [Puhemies koputtaa] että ”tasapuolisiin kilpailun lähtökohtiin päästään vain, jos sallimisen ja kieltämisen kriteeristö on avoin ja selkeä”.

Minkä takia tähän on tehty vastalause ja hylky? Me koemme, että se ei ole selkeä.

15.27 Pia Viitanen sd: Arvoisa herra puhemies! Itsekin olisin kiinnittänyt huomiota siihen, kun kuulin tuolta hallituksen puolelta tulkintoja SDP:n kannasta tähän ykkösasiaan ja taksiasiaan. Edustaja Taimela hyvin kyllä kertoi, että olemme olleet järkyttävän huolestuneita siitä, että maailman paras taksijärjestelmä ajetaan alas. Omia muutosesityksiämme oli 28 kappaletta, ja valitettavaksi nämä hävisimme, sillä kyllähän se palaute, mikä myös tuolta taksien parista tulee, on aika murskaavaa. Siellä on todella iso huoli siitä, että mitä tuli tehtyä.

Mitä tulee tämän päivän kakkospakettiin ja tähän tilanteeseen, puhemies, niin minusta täällä on tullut hyvin esiin se, että tässä on nyt tyypillinen tapaus, jossa yritetään väen vängällä nopeasti, välittämättä siitä, mikä laki on sisällöllisesti, viedä eteenpäin. Tässä ei voi olla tulematta miellelyhtymää tähän sote-pakettiin, mikä meillä parhaillaan on, koska kyllähän siellä on samaa henkeä, että valtava kokonaisuus perustellaan kiireellä ja arvovallalla — arvovallalla. Tämä on arvovaltakysymykseksi tehty, että pakko tehdä tämän ja tämän kaltainen järjestelmä. Paitsi että se varmasti on toiminnallisesti ongelmallinen monessa suhteessa ja laki on iso ja vaikea ja liian nopeasti sitä ei tulisi käsitellä, niin myös sisällöllisesti sehän on historian suurin harhalaukaus, kuten täällä on puhuttu. Sillä paketilla, mikä sotessa on, tullaan murskaamaan koko tämänhetkinen terveysjärjestelmä, tullaan eriarvoistamaan sitä, tullaan lisäämään kustannuksia, ja kaikki on vain väen vängällä täällä eduskunnassa vietävä eteenpäin. Eli kyllä tämä on huolestuttava kokonaisuus, mitä tällä hetkellä Suomen politiikassa tapahtuu, jos saa, puhemies, näin sanoa.

15.29 Eero Lehti kok: Arvoisa herra puhemies! Kun täällä säädetään laki, niin vaikka se tehdään kaikkien perussääntöjen mukaan huolellisesti ja kaikkia näkökohtia pyritään ymmärtämään ja kirjoittamaan lakiin, käytäntö vasta osoittaa, toimiiko laki sillä tavoin kuin on toivottu, ja jos ei, niin mistä syystä mahdollisesti. Täällä on puhuttu taksiliikenteestä. Sen jälkeen, kun tämä uudistus on voimassa, niin kyllä nähdään, toimiiko vai ei ja mitä pitää mahdollisesti korjata. Melkein varmaa on, että ennen pitkää jotain korjataan. On tyhmää, jos nähdään virhe, eikä sitä korjata.

Se, että pyrittäisiin tekemään kestäväää lainsäädäntöä, on tietysti hyvä ajatus, mutta silloin lainsäädännön pitää olla olosuhteisiin mukautuvaa. Liikenteen puolelta mainitsen esimerkiksi, kuinka Suomen lainsäätäjä ei hyväksynyt sitä, että autojen takatuulilaissa, takalasissa oli jarruvalo. Pitkän aikaa ihmiset kuitenkin laittoivat niitä, koska he kokivat sen parantavan heidän omaa turvallisuuttaan, että heidän päällensä ei jarrutustilanteessa ajettu yhtä herkästi. Myöhemmin se muutettiin, mutta meni aika monta vuotta, ennen kuin se muutettiin. Sama koski huomiovaloja. Suurempi virhe ehkä tehtiin siinä, että niin sanotut mopopautot sallittiin, ja ehkä yhteiskunnallisesti olisi syytä myös pohtia sitä, että monissa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2018 vp

muissa maissa sallitaan oikealle kääntyminen punaisia valoja vastaan edellyttäen, että tie on vapaa ja liikkuva ajoneuvo pysähtyy. Sillä säästetään tyhjäkäyntiä ja sillä säästetään hiilidioksidipäästöjä.

Lainsäätäjän pitäisi olla aika herkkä muuttamaan sitä, minkä kerran on tehnyt, ja se periaate, että kerran tein ja mihinkään siihen ei tarvitse enää koskaan koskea eikä korjata, on minun mielestäni periaatteessa mahdoton yhtälö.

15.30 Mirja Vehkaperä kesk: Arvoisa puhemies! Tulkoon vielä kertaalleen se selväksi, että laki liikenteen palveluista ei ole perustuslain vastainen. Ei ole. Kritiikki koskee ainoastaan pykälä-, kieliasu- ja jäsentelyasioita. Yhdessä ministerin ja valmistelevien ministeriön edustajien kanssa olemme hyvässä yhteistyössä antaneet sen signaalin ja sen viestin, että jos näitä pykälä ja jäsentelyjä ei tässä kakkosvaiheessa nyt tehdä, niin kuin ei tehty, niin se tehdään kolmannessa vaiheessa. Mutta periaatteellisella tasolla mitään lakeja, jotka on jo hyväksytty eduskunnassa ykkös vaiheessa ja nyt tässä kakkosvaiheessa, ei avata ja niitä ei uudelleen käsitellä. Jos jollakin on sellainen käsitys, että nämä uudelleen käydään läpi, meriliikennettä, tieliikennettä, lentoliikennettä, raideliikennettä, esimerkiksi ammattipätevyyksiä koskevat asiat, niin ei niitä käydä. Nyt ne käydään läpi, ja jos nyt on jotain kritiikkiä ja muutosesityksiä näitten perusasioitten kanssa, niin nyt ne esitykset pitää tehdä. Tämä juna menee nyt eteenpäin tässä vaiheessa, ja ministeriö on hyvin tietoinen siitä, että pykälien ja jäsentelyiden, siis tämän tekniikan tässä laissa ja sen esittelyssä, pitää olla siinä kolmannessa vaiheessa sitten kohdillaan.

15.32 Markku Pakkanen kesk: Arvoisa herra puhemies! Palaan vielä keskusteluun tästä lainsäädännöstä ja siitä, onko teksti selkeälukuista ja ymmärrettävää. Lakiteksti ei mielestäni juuri milloinkaan ole selkeästi ymmärrettävää, elikkä siinä tarvitaan hyvin paljon perehtyneisyyttä siihen itse alaan. Sitten taas, jos mietitään tätä kakkoslakia liikennepalveluista ja liikenteessä ammatikseen toimivaa, niin kyllä se ihminen tämän kohtuudella ymmärtää, kun tietää, mistä tässä on kysymys. Se on totta, että tekstin pitäisi olla selkokielistä, mutta niin kuin edustaja Lehti sanoi, niin sellainen lainsäädäntöteko, että se olisi niin kerralla valmis, että sitä ei ikinä tarvitse muuttaa, lienee epärealistinen tavoite, koska yleensä täällä istutaan ja mietitään muutoksia jo valmiina olemassa olevaan lakiin, niin kuin tässäkin parannetaan, selkeytetään, joustavoitetaan, sujuvoitetaan. Tästähän tässä on hyvin pitkälti kysymys.

Edustaja Lehti otti myös hyvän esimerkin, kuinka suomalainen lainsäädäntö aika hitaasti muuttuu. Tämä takavaloesia on hyvä esimerkki siitä, että halutaan parantaa liikenneturvallisuutta, lisätä näkyvyyttä. Jarruvaloilla on saatu valtava määrä hyvää näkyvyyttä, mutta samaan aikaan meillä lainsäädännössä sallitaan, että auton normaalien ajotakavalojen ei tarvitse palaa takana. Niidenkin tehtävä on käytännössä vain huomioida edellä kulkeva auto, että se takana tuleva näkee, että tuossa edellä menee moottoriajoneuvo, siinä takavalot palavat. Tämä on ristiriitainen ja aina tällainen ehkä hyvin, voisiko sanoa, mielipidekysymyskin. Itse olisin sitä mieltä, että päiväsaikaankin se lisää liikenneturvallisuutta, jos auton normaalit ajovalot palavat siellä takana. Se, mitä siinä säästetään energiaa, on hyvin marginaalinen kysymys.

15.34 Mikko Alatalo kesk: Arvoisa puhemies! Todellakin, niin kuin edustaja Lehti sanoi hyvin, monesti on hyvin vaikea saada uudistuksia läpi, ajan seuraaminen on vaikeata.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2018 vp

Ruotsissa esimerkiksi voi käyttää paljon tehokkaampia ajovaloja, varsinkin pohjoisissa olosuhteissa se on tärkeää. Itse olen jo vuonna 2003 tehnyt esityksen siitä, että Suomessa voitaisiin kääntyä oikealle punaisia päin häiritsemättä liikennettä ja liikenneturvallisuutta vaarantamatta, niin kuin esimerkiksi Yhdysvalloissa ja monissa muissa maissa on.

En lähde ripottelemaan tuhkaa päälleni siitä, jos ministeriöstä meille tuodaan esille tällaisia pykäläiä, jotka voivat olla joillekin vaikeita ymmärtää. Me teimme valiokunnassa parhaamme korjataksemme tätä, ja todella toivon, että viimeistään tuossa kolmosvaiheessa sitten korjataan näitä asioita.

Se, mikä tässä nyt on kuitenkin se pääkohta, on, että digitalisaatioasia ja nämä yhteisliippuasiat edistyisivät. Kyllä me kaikki olemme tässä olleet riittävän kriittisiä, mutta aikataulu on ollut tämä, ja viimeistään nyt kolmosvaiheessa myös tämä pykäläpuoli korjataan. Mitään muuta perustuslaillista estettä tässä ei ole.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.